

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi
elina.thorstrom@lvm.fi

LAUSUNTO HE LAEIKSI YLEISRADIO OY:STÄ JA TELEVISIO- JA RADIORAHASTOSTA ANNETTujen LAKIEN MUUTTAMISESTA

Viite: LVM 017:00/2012

Suomen elokuvatuottajien keskusliitto ry SEK, jonka jäsenenä on 47 pääosin pitkiä elokuvia, dokumentti- ja lyhytelokuvia tuottavaa yritystä, esittää lausuntonaan seuraavaa:

YLEISRADION RAHOITUKSEN VAIKUTUS KOTIMAISEEN FIKTIIVISEEN TUOTANTOON ON OLENNAINEN

Kun Yleisradion rahoitusta ollaan viimeinkin vuosien epävarmuuden jälkeen saattamassa toivottavasti kestäväälle pohjalle, tulee tässä vaiheessa korjata ne syntyneet vahingot ja haitat joita Yleisradion rahoituksen epävarmuus ja viime vuosien säästökuuri ovat ohjelmatuotannoille aiheuttaneet.

Eritoten Yleisradion ulkopuoliset fiktiivisiä tuotantoja tuottavat tuotantoyhtiöt ovat kärsineet Yleisradion toiminnan ns. tehostamisesta. Tässä tehostamisessa on valitettavasti käynyt niin että lapsi on mennyt pesuveden mukana. Riippumattomien tuotantoyhtiöiden omalla riskillään Yleisradiolle kehittämät kotimaiset tv-ohjelmat kuten elokuvat, tv-sarjat, dokumentit ja lyhytelokuvat edustavat usein kotimaisista tuotannoista suosituinta ja laadukkainta sisältöä, jotka yleisö on mieltänyt Yleisradion merkkituotteiksi.

Kun Yleisradio päätti leikata jyrkästi uusien kotimaisten ulkopuolisten tuotantojen ostobudjettia ja välittää sen sijaan uusintoja, oli seurauksena tuotantoyhtiöissä monien kehittelyssä olevien tuotantojen alasajo. Uusien ideoiden syntyminen ja lahjakkaiden tekijöiden pääsy tekemään pysähtyivät. Tällainen paperitehtaan pysäyttämiseen verrattava toimenpide tulee kalliiksi ja on sangen lyhytnäköistä politiikkaa myös säästöjen näkökulmasta.

Yleisradiolla on vahva neuvotteluasema riippumattomien tuotantoyhtiöiden tuotannoissa. Säästökuuri on vahvistanut tätä asetelmaa entisestään. Yleisradio on aiempina vuosina ostanut käytännössä kaikki televisiossa näytettävät kotimaiset ulkopuoliset dokumentit ja lyhytelokuvat sekä suurimman osan pitkistä fiktioelokuvista. Säästökuuri on synnyttänyt alalle ostajan markkinat ja Yleisradio kuten muutkin tv-yhtiöt ovat nyt voineet sanella hinnat oman halunsa mukaan. Riippumattomat tuotantoyhtiöt ovat joutuneet

myöntymään ja venymään hintasodassa pysyäkseen edes jotenkin pystyssä. Käytännössä se on johtanut siihen, että ohjelmia tehdään yhä pienemmin budjetetin, yhä vähenevin kuvauspäivin ja pienenevin tuotantoryhmin. Tämä vaikuttaa laatuun ja jatkossa myös ideoihin, koska vain yksinkertaiset asiat on enää mahdollista toteuttaa.

Säästökuuri on ollut ulkopuoliselle kotimaiselle draamatuotannolle erityisen haavoittavaista, koska budjetit ovat jo lähtökohtaisesti olleet olennaisesti pienemmät kuin esimerkiksi muissa Pohjoismaissa. Ei ole mahdollista säästää kun lähtökohta on jo minimissä tai sen alla.

KOTIMAISEN TV-DRAAMAN JA ELOKUVAN ASEMA TURVATTAVA PAREMMIN LAISSA

Ehdotusta valtion televisio- ja radorahaston lakien muuttamisesta pidämme kannatettavana, mutta perusteluosassa haluamme kiinnittää huomiota seuraavaan:

Esityksen taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa on todettu, että ehdotetulla rahoituksen tasolla turvataan Yleisradion rooli kansallisena sisältöjen tarjoajana ja suomalaisen sisältötuotannon edistäjänä ja että Yleisradion mahdollisuudet muun ohella **ohjelmaostojen lisäämiseen ulkopuolisilta tuotantoyhtiöltä paranevat.**

Perusteluissa todetaan edelleen, että Yleisradion osuus suomalaisessa sisältötuotannossa on merkittävä. Esimerkiksi suomalaisen television sisältötuotantomarkkinat ovat noin 180 miljoonaa euroa. Tästä summasta 72% on Yleisradion itse tuottamaa ohjelmistoa ja noin 20% Yleisradion riippumattomilta ohjelmatuotantoyhtiöiltä ostettua. Vuonna 2012 säästötoimista johtuen riippumattomien sisällöntuottajien osuus on pudonnut tilapäisesti 15%:iin

Yleisradion kotimaisten ohjelmaostojen tulee kasvaa Yleisradion uuden rahoitusmallin myötä. SEK ry puoltaa SATU ry:n lausunnossaan ilmituomaa tavoitetta, että ohjelmaostojen osuus tulisi nousta vuoteen 2014 mennessä 30 miljoonaan euroon ja/tai 30% ohjelmistobudjetista.

Lisäksi kotimaisen tv-draaman ja elokuvan turvaamiseksi lain 7§:ään on ehdottomasti lisättävä Yleisradion velvoite edistää suomalaista elokuvaa ja elokuvakulttuuria sekä kirjattava ennalta sovittu prosenttiosuus Yleisradion ohjelmistobudjetista joka osoitetaan nimenomaan uudelle kotimaiselle elokuvalle ja tv-draamalle.

YLEISRADION TUNNUSLUVUT AVOIMIKSI JA SELKEIKSI

Yleisradio on julkisin varoin toimivana toisessa asemassa kuin kaupallisin varoin toimivat tv-yhtiöt. Vaikka se on yritys, sen tärkein tehtävä ei ole tuottaa voittoa vaan täyttää ne toiminnalliset kriteerit, jotka sille on asetettu sen

olemassa olon edellytyksiksi. **Tavoitteiden täyttymisen mittaaminen vaatii avoimuutta ja selkeitä numeraalisia tietoja.**

Kyseisen lakimuutosesityksen perusteluosassa on huolestuttavissa määrin epäselväksi jäävää tai jopa ristiriitaista tietoa, joihin hallituksen esitys perustuu.

Hallituksen esityksessä kotimaisen draaman ja elokuvan osuutta ja merkitystä ei ole purettu luvuiksi. Esityksen perusteluissa viitataan draaman ja fiktion osalta vain ulkomaisiin ohjelmiin. Kotimainen sisältö mainitaan vain kokonaisuuksina mutta nekin luvut herättävät kysymyksiä.

Viittaamme tässä yhteydessä SATU ry:n Yleisradiolta saamiin lukuihin, jotka eroavat hallituksen esityksen luvuista. SATU ry:n saamine lukujen mukaan ns. ulkopuolisiin ostoihin käytettiin vuonna 2010 22,8 milj. euroa, vuonna 2011 15 milj. euroa ja vuonna 2012 on budjetoitu käytettäväksi 7-8 milj. euroa. Jotta perusteluista ilmenevän tahtotilan – ts. ohjelmaostojen lisääminen – toteutumista voidaan arvioida, tulisi perusteluissa määrittää mihin lukuihin kasvua peilataan ja mitä tuotantoja luvut pitävät sisällään. Näin on eritoten siksi, että viimeiset vuodet ovat olleet hyvin erilaisia toisiinsa nähden em. lukujen osalta ja myös ns. ulkopuolisten ostojen osalta, jotka valtaosin koskevat juuri SATU ry:n ja SEK ry:n edustamien kotimaisten av-tuotantoyhtiöiden tuotantoa.

Lisäksi toivomme, että Yleisradion vuosittaisessa kertomuksessa Viestintävirastolle tullaan esittämään avoimet ja läpinäkyvät ohjelmakohtaiset kustannusvertailut. Tarkempi raportointi edistää valvontaa ja viisasta päätöksentekoa.

JULKISEN PALVELUN MÄÄRITTELYÄ SELKEYTETTÄVÄ

Ehdotamme muutosta 7 §:n toisen momentin määrittelyyn julkisen palvelun tehtävästä seuraavasti:

”Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tulee erityisesti: 2) *tilata*, tuottaa, luoda, kehittää ja säilyttää kotimaista kulttuuria, taidetta ja virikkeellistä viihdettä.”

Ehdottamamme muutos vastaa paremmin nykyistä tilannetta, jossa ohjelmia on ostettavissa kilpailuilta markkinoilta. Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävää määriteltäessä 1993 ei vielä ollut olemassa TV-sisältöihin keskittyneitä tuotantoyhtiötä, joten ohjelmat oli tuotettava itse. Käsiteltävänä olevassa lakiesityksen 7 §:ssä ollut ”tuottaa...(ym)”- määritelmä sopi siihen aikaan. Tilanne on nyt aivan toinen ja se tulee huomioida lainsäädäntöä muokattaessa. Muutos omalta osaltaan vahvistaa HE:n perusteluissa esitettyä tavoitetta ohjelmaostojen lisäämisestä itsenäisiltä tuotantoyhtiöiltä ja ohjaa Yleisradiota kohti tilaajaorganisaatiota.

LAPSILLE JA NUORILLE TAATTAVA LAADUKASTA KOTIMAISTA OHJELMAA

Yleisradion viime vuosien säästökuuri on näkynyt valitettavasti myös lasten ja nuorten ohjelmissa. Yleisradiossa ei ole juurikaan ollut tarjolla kotimaista nuorille tai lapsille kohdistettua tv-draamaa.

On hyvä, että lakiehdotuksessa lakia täydennetään nyt nimenomaisella maininnalla painottaen lapsille ja nuorille suunnattuja ohjelmistoja. Tämän tulee kuitenkin näkyä konkreettisina toimenpiteinä ja eriteltyinä lukuina, joita voidaan seurata ja valvoa.

Helsingissä 9. maaliskuuta 2012

Nina Laurio
toiminnanjohtaja
Suomen elokuvatuottajien keskusliitto ry